

پیوند بین آموزش عالی با صنعت و جامعه اولویت اول آموزش عالی باشد

محمد هادی همايون، معاون علم انسانی و هنر دانشگاه آزاد در صحنه کلان و کلی آموزش عالی، مساله ما همچنان پیوند بین آموزش عالی با عرصه صنعت و جامعه به طور کلی است. اکنون باید الگوهای

روشن تری ایجاد و از آنها تبعیت کنیم تا علمی که در دانشگاه تولید می شود به بهتر شدن زندگی مردم کمک کند. ممکن است از واژه «زندگی مردم» تعبیر سبک زندگی، ارتباط با صنعت یا ارتباط با دولت و حاکمیت داشته باشیم. در همه این موارد، موضوع ما وارد کردن علم تولید شده در دانشگاه ها به مسائل و زندگی واقعی مردم است. به نظر می رسد اولویت اول در وزارت علوم و جریان آموزش عالی در کل کشور همین مساله است. اما اگر بخواهیم دقیق تر نگاه کنیم اولویت دیگری نیز وجود دارد. موضوعی که از اولویت قبلی جدی تر است. علمی که قرار است به جامعه وارد شود آیا علمی است که متناسب با شئون ماموریتی و هدف انقلاب و جمهوری اسلامی باشد؟ یعنی علمی در دانشگاه ها تولید می شود که تمدن ساز بوده و بتواند رسالت

دولت به وزارت علوم به مثابه یک وزارتخانه تولیدی نگاه کند

امیر شاهانهانی، رئیس دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی

آموزش عالی حوزه مهمی در کشور به شمار می رود. اینکه می گویم این حوزه مهمی است، حرفی کلیشه ای نیست. قطعاً زمانی که دولت حوزه آموزش عالی را جدی بگیرد، شرایط متفاوت می شود. این جدی گرفتن زمانی نمود پیدا می کند که از نظر دولت و رئیس دولت، وزارت علوم مجموعه ای تولیدی دیده شود نه مجموعه ای مصرفی، چون متاسفانه در دولت های مختلف شاهد بوده ایم که این وزارتخانه مجموعه ای مصرفی است، یعنی وزارت علوم از نگاه سازمان برنامه و بودجه، مجموعه ای مصرفی است. دلایل این است که این مجموعه بودجه مصرف می کند و این غلط ترین دید نسبت به مجموعه آموزش عالی است. در حقیقت مجموعه آموزش عالی از این جهت که باید آدم متخصص و معتمد تولید کند تولیدی ترین وزارتخانه کشور محسوب می شود. بنابراین هیچ تولیدی ای به پای این تولید نمی رسد. مجموعه وزارت نفت با وزارت صنعت ما هم تولیداتی را انجام می دهند؛ تولیدات جامد و فیزیکی اما دانشگاه وظیفه اش تولید انسان است، حتی در بحث تولیدات فیزیکی و جامد باز به نیروهای متخصص نیاز داریم و هر قدر نیروهای متخصص به کشورشان تعهد بیشتری داشته باشند، بیشتر می توانند از تخصص شان برای پیشرفت کشور استفاده کنند. اگر دید ما به دانشگاه این گونه باشد قطعاً در کشور توفیق خواهیم داشت. توصیه من به دولت چهاردهم این است که اولاً سطح وزارت علوم را در سطح وزارتخانه تولیدی و در اوج خودش ببیند و قوی ترین وزیران را برآی این وزارتخانه انتخاب کند. مساله دیگر اینکه اگر نگوئیم وزارت آموزش و پرورش مهم تر از آموزش عالی نیست، قطعاً کمتر هم

انقلاب اسلامی را تحقق ببخشند؟ اینجا به ویژه در حوزه علوم انسانی با علوم انسانی-اسلامی و در ارتباط علوم انسانی و دیگر علوم، با موضوع میان رشته ای ها و همکاری هایی که بین این شاخه های دانش شکل بگیرد مواجه می شویم. اگر بخواهیم به صورت جدی به موضوع نگاه کنیم، این اولویت از اولویت اول مان مبنایی تر است. ممکن است اولویت اول فوری تر و ضروری باشد، اما اولویت دوم یک مساله مبنایی است و باید بتوانیم ارتباط بین حوزه های دانشی را ذیل یک الگوی منظم برقرار کنیم. در عرصه آموزش عالی به شدت به این موضوع نیازمند هستیم که مبنایی ببندیم، با ارزش های اخلاقی انقلاب اسلامی حرکت کنیم و در عین حال به صحنه اجرا چشم بدوزیم. در واقع حرفی که بیان می کنیم باید بتواند با جامعه ارتباط برقرار کند. اگر هر کدام از این سطوح را از دست دهیم، نمی توانیم کار موثری انجام دهیم. مساله در نظر گرفتن مبنای و تنظیم حرکت با این مبنای، مساله بسیار مهمی است و در عین حال اگر به سطح اجرا نرسد هیچ نتیجه ای نخواهد داشت. در سوی دیگر اگر به اجرا ببندیم و مساله اجرا را بدون در نظر گرفتن نیاز و ارزش های اخلاقی انقلاب اسلامی جلو ببریم، قطعاً راه به مسیر دیگری خواهد رفت. بنابراین این دو مساله باید در کنار یکدیگر جلو برود.

نخواهد بود. موضع دیگر آنکه در این وزارتخانه ها نیازمند آدم های دانشمند و کاردان هستیم و نباید آدم های سیاسی کار در آنجا باشند. در اصل چندان در وزارتخانه های علوم و آموزش و پرورش آدم سیاسی کار نمی خواهیم با بهترین است بگویم اصلاحی خواهیم، بلکه آدم های متخصص و معتمد می خواهیم تا ان شاء الله برای ارتقای سطح پژوهش و فناوری کشور برنامه ریزی کنند. قطعاً توفیقاتی که جمهوری اسلامی در این ۴۵ سال به آنها رسیده، حاصل خدمات همین دانشگاه هاست، یعنی اگر توانسته ایم در حوزه تکنولوژی، موشکی و پهپادی به جایگاهی در دنیا برسیم- که دشمنان ما به خودشان اجازه ندهند نگاه چپ به کشور ما کنند، تا جایی که حتی مردم عمق نفوذ راهبردی جمهوری اسلامی به مدیترانه رسیده و مردم اثراتش را در حوزه مقاومت می بینند- همگی به بخت علم و دانشی است که در دانشگاه ها و از طریق همین اساتید و خصوصاً رشته های فنی مهندسی تولید شده اند. نکته دیگر اینکه محصولات این دانشگاه ها، یعنی همان فارغ التحصیلان دانشگاه ها امروز در همه صنایع مشغول به کار شده اند و توانسته اند این تحول را ایجاد کنند که مسیری زاینده به شمار می رود. به طوری که هر چه جلوتر رفته ایم و می رویم، این مسیر هم توسعه بیشتری پیدا می کند. امیدواریم این مسیر در دولت جدید تقویت شود و به هر دلیلی سرعت تولید علم، فناوری و در واقع رشد صنایع کشور گرم شود. راه حل رفع مشکلات دانشگاه است؛ در حوزه اقتصاد و مدیریت معضلات جدی داریم و راه حل آنها هم واقعاً این است که سراغ دانشگاه برویم. البته منظور این نیست که سراغ آدم خاصی در دانشگاه برویم، بلکه به معنی واقعی باید از بدنه علمی دانشگاه ها استفاده کنیم؛ گاهی اوقات می گوئیم دانشگاه ولی تنها به بخش محدودی از افراد توجه می کنیم، در حالی که باید سراغ آن بخش از بدنه علمی از اساتید برویم که واقعاً خون دل خورده اند. کار علمی کرده اند و برای این کار وقت گذاشته اند تا از این طریق ان شاء الله قضیه درست شود.

دولت بستر ایجاد دانشگاه های عصر تحول دیجیتال را فراهم کند

محمد هادی زاهدی، مدیرکل فناوری اطلاعات و امنیت فضای مجازی وزارت علوم

دانش و فناوری هوش مصنوعی در دنیا طی ۵ سال گذشته به صورت گسترده فراگیر شده، به طوری که امروز می بینیم در کشور چین بیش از ۵ هزار شرکت تخصصی در حوزه تولید محصولات هوش مصنوعی در حال فعالیت هستند. در خود کشور آمریکا شاید بیش از ۷ هزار شرکت تخصصی هوش مصنوعی مشغول فعالیت و تولید محصول و خدمت هستند. همزمان بسیاری از کشورهای همسایه نیز در این زمینه سرمایه گذاری بسیار گسترده ای کرده اند تا جایی که امروز یکی از کشورهای همسایه ما در حال ساخت بزرگ ترین مرکز پردازش سریع هوش مصنوعی دنیاست که باره اندازی این مرکز می تواند در خصوص تحلیل داده در حوزه های مختلفی به خلق ارزش و ثروت بالایی برسد. کشور ما در حوزه تولید اثر علمی مثل مقاله در دنیا در حوزه هوش مصنوعی موفق بوده، به طوری که اساتید و دانشجویان ما توانستند آثار خوبی را تولید کنند و رتبه ما در دنیا در حوزه اثر علمی در حوزه هوش مصنوعی زیر ۲۰ قرار بگیرد. البته در بعضی از پایگاه های استنادی نیز ما ۱۳ و در برخی پایگاه ها رتبه ما ۱۵۰ و بعضی پایگاه ها ۱۷۰ است؛ با این حال در حوزه استفاده از فناوری هوش مصنوعی در دنیا رتبه قابل توجهی نداشته و رتبه مان نزدیک به ۸۰۰ از بین ۱۸۰ کشور است که این مساله قابل قبول نیست. حتی در حوزه آمادگی دولت برای پذیرش فناوری هوش مصنوعی رتبه ۹۴ را کسب کردیم. این را هم مد نظر داشته باشید که سال قبل رتبه ما ۷۴ بوده؛ یعنی در عرض یک سال ۲۰ پله در این زمینه سقوط کرده ایم. البته این معنایش آن نیست که در این زمینه کم کاری کردیم بلکه به این معناست که دیگران با سرعت و شتاب بیشتر از ما حرکت می کنند و چنین شرایطی می طلبد که ما در این حوزه جوش و نگاه ویژه ای داشته باشیم. با این حال، دولت فعالیت های خوبی را در این زمینه آغاز کرد که از جمله می توان به تصویب کلیات سند هوش مصنوعی تا راه اندازی سازمان ملی هوش مصنوعی اشاره کرد؛ اما واقعیت این است که با راه اندازی سازمان هوش مصنوعی مشکل حل نخواهد شد. با این کار شاید بخشی از مساله که همان حکمرانی و تنظیم گری این حوزه است، حل شود اما عمده کار در شروع، بحث تسهیلگری، حمایت و سرمایه گذاری است که باید دنبال شود. اگر قرار است این اتفاق بیفتد باید بخش خصوصی در این زمینه ایفای نقش کند. به همین دلیل پیشنهاد مشخص ما به رئیس جمهور منتخب این است در اولین گام بعد از بازنگری سند ملی هوش مصنوعی و

دولت مفهوم قدرت نرم تفکر علمی را تقویت کند

محمود محمدی، معاون بین الملل و امور دانشجویان غیر ایرانی دانشگاه آزاد

آموزش عالی کشور با وجود پیشرفت های مختلف، برای حکمرانی بهتر مواعی جهت ورود به مرزهای علوم توسعه یافته کاربردی دارد. دولت چهاردهم با نگاهی نو، لازم است این مرزهای بسته و تحت کنترل را بگشاید و مفهوم قدرت نرم تفکر علمی را تقویت کند.

وظایف مغفول شورای عالی انقلاب فرهنگی در ۴۵ سال گذشته

۱- تنظیم اولویت های آموزش عالی بر اساس اهداف کلان کشور متناسب با نظم جاری و آتی جهان در حوزه های علمی، مدیریتی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است که پیش نیاز این تنظیم اولویت ها، درک و ترسیم نظم جاری و آتی جهان و نظم مطلوب خودمان در این میان است که متاسفانه همواره از آن غافلیم و حتی بحث آن هم مطرح نیست.

۲- تبیین جایگاه خودمان در نظم جاری و آتی جهان و تدوین چرخه های «استعداد تا بازار» در حوزه های اعلامی!

۳- تنظیم حرکت ۴ چهره ساله پیش رو براساس تطبیق علوم تدریس در این حوزه ها در کنار مهارت های لازم و بسترسازی بازار در ایران و منطقه و جهان!

تا اینجا اتفاق نیفتد، در جهان سرگردان و رو به افولیم! ان شاء الله شخص رئیس جمهور با تفکر علمی و آموزه های خرد محور دینی که دارند به موضوع عنایت داشته باشند و نقش راه نظم ملی در صحنه جهانی را با نگاهی نو و اندیشمندانه فرزانه علوم مختلف ترسیم کند تا تغیر و تحول و تعالی اتفاق افتد.

اینکه برخی نهادها در صنایع سنگین یا تسلیحاتی با همه

محدودیت ها پیشرفت چشمگیری داشته اند موجب افتخار است اما پاسخگویی همه نیاز ملی نیست؛ کمالات مشکلات فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و صنعتی و علمی بدون طرح جامع نظم و رویکرد ملی با درک واقع بینانه از مدار نظم جهانی و نوظهوران ادامه داشته و به نوآوری و آفرینش های جدید تعاملی با جهان نیاز دارد! فراموش نکنیم فروپاشی از درون اتحاد جماهیر شوروی که صنایع و سلاح سنگین پیشرفته نیز مانع آن نشد ریشه در فقدان یک نظم جدید ملی برای نسل جدید بود که هم مغلوب نظم جهان نشود و هم ارزش ها و سبک های جدید علمی و زندگی را به رسمیت بشناسد! درسی که پوینز از فروپاشی گرفت یک دهه تعامل تاکتیکی استراتژیکی با اروپا، آمریکا و حتی ناتو بعد از فروپاشی بود تا بتواند در قدرت نرم افزایش علوم مدیریتی، اقتصادی، قانونگذاری، تولید، توزیع و مصرف و سایر ملزومات حکمرانی علمی متکی به نیاز ملی به موازات تجربه صنایع سنگین و تسلیحات پیشرفت کند و بعد از رفع کاستی های خود از ۲۰۱۳ به بعد هم مقابل قدرت های غربی و ناتو بایستد و هم با ایجاد نظم ملی بر نظم جهانی تاثیر بگذاردند. ما تا زمانی که این نظم مبتنی بر تفکر علمی را با جهان فهمی دقیق و تاثیر متقابل آن ترسیم نکنیم، به آن قله مورد نظر مقام معظم رهبری در زمان تعیین شده نمی رسیم و تجربه گذشته نشان داده که در گام دوم انقلاب با اندیشه ها و سیاست بازی های کهنه نمی توان پاسخگویی نیاز جامعه و نسل نو در این جهان پویا و انسان خلاق بود که فرآورده های ذهنی و علمی آن از قاعده «حضور در همه جا و هدایتگری همگان» پیروی می کند! در شخصیت علمی پزشکیمان این خردمندی و فلسفه سیاسی هست که از عالمان و فرهیختگان به جای شبه عالمان و از سیاستمداران سیاستگذار سیاست ساز به جای سیاست بازان استفاده کند تا عزت و کرامت و اعتماد ملی احیا شود. ان شاء الله فرهنگ عمومی این ملت با پیشینه تمدنی کهن به فرهنگ کار و پویایی و تولید علم و خلاقیت و ثروت آفرینی در داخل و تعامل ژئوپلیتیک و انتفاع ژئواکونومیک در منطقه و جهان تبدیل شود.

فرصت تبدیل کشور به قطب دانشگاهی منطقه با جذب دانشجوی خارجی

مهدی صفاری نیا، رئیس پارک فناوری پردیس

در بیان مهم ترین اولویت های کاری اکوسیستم علم و فناوری در آستانه روی کار آمدن دولت چهاردهم، می توان به برخی محورهای امید آفرینی در زیست بوم علمی و فناوری کشور اشاره کرد. در این راستا لازم است مسیر دانشی کشور از دوران مدرسه تا دانشگاه و سپس کسب و کار دانش بنیان ها، تسهیل شده و به شکلی عزتمندانه و افتخار آفرین برای مردم تبدیل شود. محوریت این مسیر، نیروی انسانی در نقش های مختلفی چون معلم، دانشجو و کارمند دانشی تا معلم و استاد و مدیر دانشی را شامل می شود که باید عزت بیشتری پیدا کنند. در جامعه محترم و به آینده امیدوار شوند. به منظور پیشبرد و موفقیت در این کار، ظرفیت های کشور از زیرساخت های خوبی برخوردار است و تنها بردارها باید هم جهت شوند، موانع برداشته شوند و مسیر برای پیشرفت تسهیل شود. یکی از راهکارهایی که برای موفقیت دولت چهاردهم مدنظر است، این است که دولت نباید با شرکت های دانش بنیان رقابت کند و در هر سه بخش مدرسه، دانشگاه و کسب و کارهای دانش بنیان به مردم اعتماد بیشتری شود؛ این اقدام می تواند تا حد زیادی دخالت دولت را کم کند. از جمله مهم ترین اولویت هایی که در آستانه روی کار آمدن دولت چهاردهم می توان به آنها اشاره کرد، موارد ذیل است:

۱- کاهش مهاجرت و ماندگاری بیشتر نیروهای تحصیلکرده

بخش اول اولویت هایی که دولت آینده باید در نظر داشته باشد، کاهش مهاجرت و ماندگاری بیشتر نیروهای تحصیلکرده در داخل است. با توجه به افزایش روزافزون نرخ مهاجرت به ویژه در افراد تحصیلکرده و استعدادها، این نگرانی وجود دارد که شرکت های دانش بنیان و به طرز کلی، اکوسیستم فناوری کشور از استعداد خالی و بنیه ضعیف در داخل ضعیف شود، بنابراین برای جلوگیری از تندر شدن این روند و معکوس کردن آن، دولت آینده باید راهکارهایی را برای اقتشار مختلف پیش بینی کند که در ادامه در ارتباط با آن توضیح می دهیم.

فقر دانشگاهی: کاهش مهاجرت نیروهای تحصیلکرده به چند شکل نمود پیدا می کند که یکی از آنها جلوگیری با کاهش مهاجرت قشر دانشگاهی است. فقر دانشگاهی یا ترنج به جایگاهی که دارد، انتظاراتی هم از فعالیت خود در اکوسیستم علم و فناوری کشور دارد که دولت آینده باید به آنها توجه ویژه داشته باشد. یکی از اولییه ترنج و اتفاقاً مهم ترین نیازهای این قشر، کسب درآمد و امرار معاش آنهاست، بنابراین دولت باید در راستای بهبود درآمد اساتادان جوان بکوشد. مسکن، از دیگر چالش های این قشر تحصیلکرده است که دولت جدید می تواند با ایجاد شهرک های مسکونی علمی تا حد امکان به کاهش اصلی دغدغه اساتید کمک کند. همچنین باید حرفه معلمی و استادی در جامعه عزتمند شود تا افراد دارای سطح علمی و توانمندی مناسب، رغبت حضور در حرفه ها را بیش از پیش پیدا کنند. این کار می تواند از طریق قرار دادن برخی امتیازات و اولویتهای دهی به اساتید در دریافت خدمات دستگاه های دولتی و ارائه رفاهیات متناسب به آنها انجام شود. در عوض اینکه دولت در ارتباط رئیس دانشگاه ها و درآمدزایی آنها ورود کند، باید شرایطی فراهم شود که با مردم هم سازی اقتصاد دانش بنیان حاصل سیاست های کلی تعیین کنند. از دیگر اولویت هایی که دولت جدید باید در این زمینه مدنظر قرار دهد، ضرورت جذب دانشجویی خارجی در دانشگاه هاست تا زمینه برای تبدیل کشور به قطب دانشگاهی منطقه فراهم شود. همچنین فعالیت های بین المللی دانشگاه ها و تعریف همکاری های آموزشی با دانشگاه های خارجی باید توسعه یابد تا رتبه علمی دانشگاه ها در سطح بین المللی افزایش یابد.

فقر کسب و کارهای دانشی: از دیگر اولویت هایی که دولت چهاردهم باید در اکوسیستم علم و فناوری کشور لحاظ کند، توجه به فقر فعال در کسب و کارهای دانشی است. در این میان، تسهیل شکل گیری کسب و کارهای دانش بنیان یکی از ارکان مهمی است که باید رعایت شود.

فرهنگیان

دانشگاه

یکشنبه ۷ مرداد ۱۴۰۳

شماره ۴۱۹۳

FARHIKHTEGANDAILY.COM

FARHIKHTEGANONLINE

ادامه از صفحه ۴

ادامه در صفحه ۶

۵